

Дзвоник

№48

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 3 рік видання, березень, 2011 рік

Dzbonuk (Clopotel)

№ 48, 2011 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над *Dzbonukom* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк
Редактор: Людмила Дорош
Редколегія: Іван Ковач, Михайло
Михайлюк, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1
București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzbonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри
- * розумні поради

Dzbonuk завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме надіслані
вами спроби!

**Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!**

Леся ХРАПЛИВА

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Іде весна, іде ясна,
Мов квітка розвилася,
І спогад нам несе вона
Про віщого Тараса.

Що більше сотні тому літ
Умер в чужій країні,
Та славний він на цілий світ,
Його всі знають нині.

Багато зла перетерпів,
Зазнав лихої долі,
Малий остався без батьків
І вівці пас у полі.

Та пан Тараса в слуги взяв:
Картав, карав щоднини.
Тарас же нишком малював
Із панських стін картини.

Застав при малюванні раз
В саду його Сошенко.
Поміг, щоб вільним став Тарас,
Щоб вчитись став Шевченко.

Його пізнали малярі,
Хвалили вдале діло.
Але злякалися царі:
– Він вірші пише сміло!

Бо в віршах пригадав Тарас,
Як нарід жив на волі,
Як козаки в воєнний час
Перемагали в полі.

Бо в віршах тих розповідав,
Як добре вільним бути,
Яка невольникам біда,
Як гнобить ворог лютий.

Злякавсь, що пісня голосна,
Московський цар поганий
Тараса в чужину прогнав,
Закув його в кайдани.

Та ще й писати наказав
Московський цар лукавий.
А все ж таки Тарас писав,
Ховав вірші в халяві.

І так в пустелі, в чужині
У самоті томився,
Писав про Рідний Край пісні
І Богу все молився.

Як проминуло десять літ,
Вернувся він на волю,
Та невеселий був той світ,
Ридало серце з болю.

Замовкло серце Кобзаря
У чужині холодній,
Та слово ясне, мов зоря,
Нам світить досьогодні.

Сповнить Тараса Заповіт
Ніхто з нас не забуде!
І хоч минула сотня літ,
Він завжди з нами буде!

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

III

Ліс стояв тихий, мовчазний, жодного відчутного поруху між деревами. Та у всій цій спокійній задумі, що навівала начебто на сум, вгадувалась глибока затаєна велич. Тихо-претихо на все довкілля, і все ж якась невловима, до кінця незрозуміла, зваба. Хлопці теж мовчали, розглядаючись навсебік. Та бачили тільки могутні буки із сизою корою і то тут, то там бідненькі кущі,

часом поодинокі смереку. І все. Скупе осіннє сонце просувало поміж стовбурами свої по-осінньому теплі й лагідні промені, що опадали на сухе пожовтіле листя. Якась легка благодать стелилась і Петрусь, будучи вперше в такому, наче сонно-

му, царстві, пересилуючи себе, враз зупинився посеред стежки і, перечекавши кілька хвилин, сказав Богданові:

– Господи, яка тут краса!

– Облиш, – відмовив йому Богдан. – Не по красу сюди ми прийшли, а по гриби.

– Це правда, але гляди, яка тут могутня тиша.

– Гарзд, пішли, – крутнув він свій кошик, вказуючи, куди їм дорога.

Ішли мовчки, кожен роззираючись на всі боки, нишпорячи за грибами. Отак нишпорили хвилин з десяток, та не щастило. Не пострівся їм жоден гриб. Ні маслючок, ні боровик, ні сиройжка, ні лисичка чи куряча ніжка, ні голубінка, ні біль, а що вже говорити про тополенка, козаря чи товстокоренка. Все наче

сховалося, притаїлося під листям.

– Знаєш, – обізвався раптом розчарований начебто Богдан, – так у нас нічого не вийде. Будем шукати не разом, ти – собі, а я – собі. Тільки не віддаляймося один від одного далеко, щоб не заблудити. Згідний?

– Звичайно, не перечу, – відповів Петрусь і сам досадний, що дотепер ніякої здобичі, що в обох корзини порожні. З чим вернутися додому? Чим похвалитися?

І розійшлися. Один ліворуч – Богдан, а Петрусь, мовляв, ти меншенький, щоб тобі пощастило – праворуч.

(Продовження із 46 числа)

Михайло ТРАЙСТА

МАЛЕНЬКА РАБИНЯ

(Продовження з 47 числа)

– Вчора я чула від конюха, що генерал втрачає зір. Хіба ви не запримітили, коли він проходить повз нас, то не помічає, ніби нікого немає. Він уже не бачить нас! Незабаром треба буде його за руку водити, – сказала Діна.

– Господи, яке в нього бридке обличчя, я не можу на нього дивитися без дрожі, – стрясла плечами Міріам.

– Тихо, доню, не говори такого, за ці слова ти можеш заплатити життям, – перелякалася Лея.

– Хіба я винна в тому? Я не бажаю пану генералу зла. Коли би пан вислухав мене... В Ізраїльській державі живе один пророк, котрий міг би вилікувати пана від його прокази.

– Ні, маленька моя, пана вже не може вилікувати ніхто на цім світі, – промовила пані, яка увійшла нечутно до кімнати.

Стара Лея перелякано глянула на Міріам, а потім на пані, пробуючи вгадати відколи та слухала їхню розмову.

– Вибачаюсь, моя пані, що перечу вам, але пророк Єлісей має силу навіть повернути людину з мертвих, – сміливо промовила Міріам.

– Як я бачу, дитино, в тебе сильна віра в твого Бога. Якщо ти впевнена, що Він зміг би оздоровити пана генерала від його хвороби, я хотіла б, щоб ти розпові-

ла про це пану. Ти згідна? – погладила пані дівчинку по голівці.

– Я радо розповім пану про Бога мого народу і про божого пророка, який може оздоровити пана.

– Ну тоді ходи зі мною, я тебе поведу до пана!

Міріам пішла за панею довгим коридором, а потім сходами вгору.

Дівчина навіть не могла собі й уявити, що така краса може існувати на світі. Вони ступали м'якими килимами, на стінах теж були килими, різноманітні золоті та срібні прикраси, світильники, в яких горіли великі свічки, розсіюючи приємний аромат.

– Зачекай мене тут! – наказала їй пані, а сама зникла за великими дверима, оздобленими двома золотими головами левів. Час ішов, Міріам уже почала думати, що пані забула про неї, коли двері відчинилися і вийшов похилого віку чоловік із лагідними очима і, всміхнувшись, промовив до Міріам:

– Мене звати Гатер. Я радник пана генерала. Пан чекає на тебе. Ходи зі мною!

Міріам пішла за ним. Вони пройшли крізь великий салон і підійшли до дверей, біля яких стояли два воїни з довгими списами.

(Далі буде)
Малюнки автора

Микола СИНГАЇВСЬКИЙ

ВЕСНЯНІ ДЗВОНИ

Дзвенить на вулицях сріблінь,
 Неначе дзвоники: тінь-тінь.
 Спинись, прислухайся на мить, –
 На річці крига аж дзвенить.
 Бурульки краплями дзвенять
 І мов проміння, мерехтять.
 І дзвінко десь виводить птах,
 І дзвонить вітер у гілках.
 Весна-красна до нас іде
 І за собою дзвін веде.
 А березень спиняється
 І з усіма вітається.
 Біжать до нього діти
 І просять ще дзвонити.

Олександр ОЛЕСЬ

ВСЕ НАВКОЛО ЗЕЛЕНІЄ...

Все навколо зеленіє,
 Річка ллється і шумить.
 Тихо, тихо вітер віє
 І з травою гомонить.

Як тут всидіти у хаті,
 Коли все живе, цвіте,
 Скрізь дзвенять пташки крилаті,
 Сяє сонце золоте...
 «Швидше, мамо, черевички!
 Глянь, як весело в саду!
 Ти не бійся – до кринички
 Я і сам не підйду».

Ліна КОСТЕНКО

ВЕРБОВІ СЕРЕЖКИ

Біля яру, біля стежки
 одягла верба сережки.
 Головою хилитала,
 потихесеньку питала:
 – Де ота біленька хатка,
 що гарнесенькі дівчатка?
 Хай би вибігли до стежки,
 подарую їм сережки.

Михайло СТЕЛЬМАХ

ВЕСНА

Грає сонце промінцями,
 Білий сніг стає струмками,
 І, співаючи, струмки
 Шлях знаходять до ріки.
 Річка ширшою стає,
 В річці сонце устає,
 Біля сонця риболов
 Тягне срібний свій улов.

Ознайомлення з життєписом Т.Г.Шевченка

Святково прибраний клас: портрет Тараса Шевченка, рушники, фотовиставка про життя і творчість Кобзаря, виставка його творів, ілюстрації малюнків. Біля портрета розміщені слова:

*І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим, тихим словом.*

ЧАСТИНА 1. ДИТЯЧІ РОКИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.

Звучить пісня Т.Шевченка "Думи мої". Заходить жінка, одягнена в селянський одяг, несе запалену свічку, ставить на столик біля портрета Тараса Шевченка. До неї підходить хлопчик.

Хлопчик: Матусю, а правда, що небо на залізних стовпах держиться?

Мати: Так, мій синочку, правда.

Жінка сідає на лаву, хлопчик біля неї, кладе голову на коліна матері, вона співає "Коліскову".

Хлопчик: А чому так багато зірок на небі?

Мати: Це коли людина на світ приходить, Бог свічку запалює, і горить та свічка, поки людина не помре. А як помре, свічка гасне, зірочка падає. Бачив?

Хлопчик: Бачив, матусю, бачив... Матусечко, а чому одні зірочки ясні, великі, а другі ледь видно?

Мати: Бо коли людина зла, заздрісна, скупа, її свічка ледь-ледь тліє. А коли добра, любить людей, робить їм добро, тоді свічечка такої людини світить ясно і світло це далеко видно.

Хлопчик: Матусю, я буду добрим. Я хочу, щоб моя свічечка світила найясніше.

Мати: Старайся, мій хлопчику (гладить його по голові).

Мати виходить, хлопчик сідає на стільчик поряд з учнями.

Ведуча: 9 березня 1814 року в с.Моринцях на Київщині в сім'ї селянина-кріпака народився Тарас Шевченко. Хлопчик ріс мовчазний, завжди чомусь замислений. Ніколи не тримався хати, а все тинявся десь по бур'янах, за що його прозвали в сім'ї "малим приблудою".

Ведучий: Восьмилітнього Тараса батьки віддали до дядка в "науку". Дивна це була наука. П'яниця-дяк навчав дітей по церковних книгах. За найменшу провинку карав своїх учнів різками. Будучи уже відомим поетом, Т. Шевченко згадував ту школу, куди привела його кріпацька доля.

Учень: Ти взяла мене маленького за руку

І хлопця в школу одвела
До п'яного дядка в науку.

– Учися, серденько,
колись
З нас будуть люди, –
ти казала.

Ведуча: Та недовго тривала Тарасова "наука". Несподіване горе випало на долю маленького хлопчика. Замучена важкою працею померла мати.

Учень: Там матір добрую мою

Ще молодую – у могилу
Нужда та праця положила.

Ведучий: Незадовго після

смерті матері в 1825 р. помер і батько. Смерть батька приголомшила малого Тараса.

Учень: Там батько,
плачучи з дітьми
(А ми малі були та голі),
Не витерпів лихої долі,
Умер на панщині...

А ми
Розлізлися межі людьми,
Мов мишеняга.

Я до школи –
Носити воду школярам.

Ведуча: Тарас наймитус в школі, а потім наймається пасти громадську череду. Мине 20 років, і він з болем буде згадувати своє дитинство у вірші "Мені тринадцятий минало".

Хтось з дорослих читає вірш "Мені тринадцятий минало".

Інсценізація вірша "Мені тринадцятий минало".

Оксана: Чом же плачеш ти? Ох, дурненький Тарасе. Давай я сльози витру. Не сумуй, Тарасику, адже кажуть, найкраще від усіх ти читаєш, найкраще за всіх співаєш, ще й, кажуть, малюєш. От виростеш і будеш малярем. Еге ж?

Тарас: Еге ж, малярем.

Оксана: І ти розмалюєш нашу хату.

Тарас: Еге ж. А всі кажуть, що я ледащо і ні на що не здатний. Ні, я не ледащо. Я буду-таки малярем.

Оксана: Авжеж, будеш! А що ти ледащо, то правда. Дивись, де твої ягнята! Ой, бідні ягняточка, що чабан у них такий – вони ж питочки хочуть!

Вчитель: Не дивлячись на те, що народився поет в бід-

ній кріпацькій сім'ї і дитинство його було тяжким і безрадісним, малий Тарас ріс допитливим і розумним хлопчиком.

ЧАСТИНА 2. ШЕВЧЕНКО – ХУДОЖНИК

Ведучий: Тарас наймитує, у вільний від роботи час читає і малює. А по закутках, щоб ніхто не бачив його горя, плаче. Але думка знайти людину, яка б навчила його малювати, не покидає хлопчика. Так він потрапляє до хліпківського маляра. Маляр погоджується навчити хлопця малювати, однак пан Енгельгардт забирає його до себе в Петербург, і Тарас стає козачком.

1 учень: Хоче малювати,
Прагне він до знань,
Та за це багато
Ззнає знущань.

2 учень: Нишком він
малює.

Статуї в саду,
Вночі пише вірші
Про людську біду.

Ведуча: Зустріч в Петербурзі з земляком-художником Сошенком круто змінила долю Тараса Григоровича. Він познайомився також з байкарем Гребінкою, художниками Брюловим, Венеціановим, з поетом Жуковським. Вони побачили великі здібності молодого художника і викупили його з неволі.

Вчитель: Тарас Григорович виправдав їхні надії. В 1845 році він закінчив Петербурзьку художню академію з двома срібними медалями і званням "вільного" художника. Тарас малює портрети, картини, зарисовує пам'ятки минуло-

го, робить ілюстрації до своїх віршів. Ось погляньте, які чудові картини залишив нам у спадок Т. Шевченко.

Діти розглядають альбом і картини Т. Г. Шевченка.

Учень: Так в людському
морі

Стрілися брати,
Що зуміли в горі
Щиро допомгти.
Викупили друзі,
Вольним став Тарас!
Чом же серце в тузі?
Біль чому не згас?
Сміливий і щирий
Був Тараса спів.
Він гострить сокири,
Кличе на панів.

ЧАСТИНА 3. ШЕВЧЕНКО – БОРЕЦЬ ЗА ВОЛЮ НАРОДУ.

Ведучий: За бунтарські вірші 33-річного Тараса забрали в солдати.

Учень: Та малює й пише
Він таємно там.
Гнівні його вірші
Страх несли панам.

Ведуча: Незважаючи на заборону, Тарас Григорович писав вірші і ховав їх за халявою чобота. Тепер цю книжку називають захалявною. Поет писав:

О думи мої! О славо злая!
За тебе марно я в чужому
краю
Караюсь, мучуся, але
не каюсь!..

Ведучий: Коли Т. Г. Шевченко був на засланні в далеких степах Казахстану, він дуже тужив за Україною. Ось послушайте, як ніжно і тужливо звучать його пісні.

Дорослі співають пісні "Зоре моя вечірняя", "Садок вишневий коло хати", "Думи мої, думи мої".

Ведуча: Туга за рідною

природою, рідним краєм звучить і в його віршах. Він закликає український народ до боротьби за волю, за кращу долю.

Діти і дорослі читають вірші Т. Г. Шевченка.

Вчитель: Доля України завжди хвилювала Великого Кобзаря. Т. Шевченко вірить у краще майбутнє свого краю.

Учень: І на оновленій
землі

Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі.

ЧАСТИНА 4. МИ ТЕБЕ НЕ ЗАБУДЕМ, ТАРАСЕ.

Ведуча: 9 березня 1861 р. Тарасу Григоровичу виповнилось 47 р. Надійшло багато вітальних телеграм. Привітати поета, який лежав тяжко хворий, прийшли друзі. А 10 березня перестало битися серце великого українського Кобзаря. Тіло Т. Шевченка було перевезено в Канів і поховано на Чернечій горі. Так заповідав великий поет.

Ведучий: Минуло 197 років з дня народження славного сина України. В день народження Тараса Шевченка дорослі і діти йдуть до його пам'ятника, щоб поставити свічку, покласти квіти, почитати його вірші, поспівати пісні і цим висловити свою шану великому Кобзареві.

Діти (хором): Спи спокійно, Тарасе! Нащадки твої Словом шани й любові тебе пом'янули. І народи України Заповітів священних твоїх не забули.

Дорослі і діти виконують "Заповіт".

Михайло КОЦЮБИНСЬКИЙ

Брати-місяці

Сердиться Березень, вітром бурхає,
Аж голі дерева стогнуть та гнуться.
Землю замерзлу вдень дощиком мочить,
А на ніч морозом дужим стискає.
Хмари збирає з усіх закутків неба,
Що нікуди сонцю й глянуть на землю...
Ринуть веснянії води рікою,
Дороги та греблі всюди руйнують,
Мокра ж хуртеча на полі і в лісі
Билину зелену снігом вкриває...

Сердиться Березень: серце віщує,
Що скоро вже, скоро йому доведеться
Квітню квітчастому, меншому брату,
Своє королівство – землю віддати,
І він замишляє ось що зробити:
Квітня квітчастого, меншого брата,
Ніби покликать до себе у гості...
От зараз хмари роздмухав по небі,
А сам поклонився сонцю ясному:
Просить він в сонечка помочі з неба
(Буйнесенькі стануть теж у пригоді):
Землю сушити, травицею вкрити,
Первоцвітом, рястом гай уквітчати.
Тільки що глянуло сонечко з неба –
Вже й стежка біленька в'ється болотом,
Пташка щебече в повітрі прозорім,
Травиця зелена з снігу вилазить.
Бачить, що сонечко широко працює, –
Пташок посилає Березень хитрий,
Тих, що то з вірію просто летіли, –
В гостину до себе брата прохати.
Квітень, почувши запросини тії:
– Поїду, – зрадівши, каже, – до брата! –
Й очі веселі від щастя засяли.
Зараз почав він ладнатись в дорогу:

Лаштує чумацького воза; на пашу
Рясту, фіалок готує для коней,
А сам надягає шати зелені.
– Гов! А куди це ти, братику, їдеш? –
Хтось крикнув йому голосочком дитячим.
Квітень оглянувся та, скинувши оком,
Молодшого брата – Травня побачив.
Травень був хлопчик на диво вродливий:
Як небо, очиці сині-блакитні,
Шати на ньому із квітів веселих,
Аж пахощі гарні віють від нього;
В пишній короні росинки перлисті
Так грають на сонці, немов самоцвіти.
Скаже він слово, то так і здається,
Що то соловейко в лузі співає.
Квітень вітається з Травнем та й каже:
– До Березня в гості, братику, їду! –
Травень відразу чогось засмутився.
– Знаєш що, – каже, – друже мій милий?

Художник Юлій Крига

Скажу тобі нишком дивнії речі:
 Матінка наша, Весна запашная,
 Бувало, малого мене пригортає
 Та часом зітхне і промовить тихенько:
 "Трьох вас, синів, я у світоньку маю, –
 Березень, старший, – дитина лукава..."
 Як візьмеш на воза ще човен та сани,
 Тоді рушай сміло до Березня в гості! –
 Слухає Квітень розумної ради
 Й на воза складає човен та сани...

От обнялися брати на прощання,
 Рушили коні – і Квітень поїхав.
 Хутко біжать коненята ситенькі.
 Дорога суха, аж курява в'ється,
 Збоку зелені лани простяглися,
 Немов оксамит той, сяють на сонці,
 Небо безхмарне високо синіє,
 А долі первоцвіт лісом послався.
 Пташка щебече в повітрі веснянім.
 Радісно в Квітня тріпоче серденько,
 З грудей його пісня сама так і ллється,
 Поле лунає, лісами, лугами,
 До неба злітають звуки чудові...
 Довго вже їде так місяць щасливий.
 Як от хтозна-звідки хмари взялися,
 Небо вдягнули у чорнії шати,
 На землю спустились дощиком, снігом,
 Холод повіяв, вітри забурхали.
 Пристали в болоті коні ступати.
 Що це? Шумить щось в долині так грізно...
 Ось ближче... ще ближче... клекіт вже чути...
 Видно, як котяться хвилі шалені, –
 То річка у повідь враз розлилася.
 Бачить сполоханий Квітень, що лихо, –
 Спускає він хутко човен на воду,
 Сани на човна бере й коненята, –
 В руках його дужих вгинаються весла.
 Хвилями річка на човен аж скаче –
 Відскакують з плюскотом хвилі од човна
 Криги здорові пливуть звідусюди,
 А вітер із снігом в очі шмагає...

Бореться Квітень веслом з бистриною,
 Сили останні свої добуває –
 Й з розгону наскочив човном на берег.
 Гляне – аж степ весь снігом біліє!
 Вдарився Квітень руками об поли,
 Та нічого діять – гірш вже не буде, –
 Коні впрягає у сани і їде.
 В глибоких заметах брѳохають коні,
 Хуга снігами вкриває дорогу.
 Глянеш навколо – світа не видно!
 На ніч мороз як потисне страшенний –
 Понівечив, лютий, ряст та фіалки
 Ті, що то Квітень взяв коням на пашу,
 Й самого крізь шати Квітня доймає.
 Змерз подорожній, аж труситься, бідний..
 На ранок немов потеплішало трохи,
 Минається сніг вже, всюди болото.
 От як зайнявся край неба на сході
 Й червоними стали хмари скраєчку,
 Березень встав і пішов оглядати
 Своє королівство – землю побиту.
 Став край дороги, на палицю сперся,
 Сердиті у простір втупивши очі,
 Сам весь червоний од вітру та злості.
 Гляне й аж крикнув:
 – Он Квітень вже їде! –
 Вітер бурхливий раптом ущухнув,
 Хмари одразу розбіглися з неба,
 І сонце братів двох зустріч осяло.
 Слухає Березень Квітня пригоди,
 Як Травень порадив їхати в гостину,
 Слухає пильно, а далі як скрикне:
 – Я ж тобі, братику Травню, віддячу!
 Скрикнув так грізно і, парою знявшись,
 Полинув в оселю чорної хмари,
 Квітню квітчастому, меншому брату,
 Своє королівство – землю залишив...
 Й досі ще Березень гнівний на брата.
 Залізе уранці нишком в садочок,
 Квіти та зілля морозом потопче,
 Аж довго Травень плаче росною...

Марія ЧУБІКА

ГНІЗДО

Лінивим кроком ступила весна у наш край, у наше село, яке простяглося вузькою долиною річки, оточене високими горбами. Скупе тепло ясного сонечка не дуже нагрівало землю.

Вуйко Василь взявся чистити дерева у своїм саду. Всі вони були старенькими, і він рубав сухе гілля і шкрябав порепану кору стовбурів. Отак дерева виглядали молодшими, але, на жаль, як і людина, вони не можуть скинути свого віку.

Через кілька днів сонечко вже отеплило повітря і з лісу поверталася дівтора із букетами білих-пребілих підсніжників. А згодом і весь сад вуйка Василя одягся у рожево-білу розкіш. Раділо Василеве серце ще одній весні, але водночас і сумувало, бо єдина дочка далеко від нього.

Подалися із зятем за кордон на заробітки, щоб збудувати собі хату. А тут вже дві весни підряд на конаристій груші лелека примостив собі гніздо і самка висиджувала малят.

- А може ... принесуть і мені внука чи внучку, - думав старенький, - а поки що відновлю їм гніздо.

Другого дня взявся до роботи: приніс із горища драбину, припнув до товстого стовбура і почав носити нові сухі гілки у старе гніздо.

Вдоволений своєю працею, зліз, глипнув на грушу і подався, змучений, до хати. Через кілька днів залопотів крильми, заторохтів лелека, перевірів гніздо, у яке ще вмістив кілька патичків.

Кожного дня Василь дивився на гніздо, яке височіло на старенькій груші. І от одного ранку зрадив, побачивши там лелечиху. А ще через місяць тримав у своїх обіймах його єдину дочку Ніну.

- Для тебе сюрприз, - сказала вона, звільнившись із його обіймів.

Василь обернувся. До нього наближався зять із дитям на руках.

Очі його застелили сльози, які котилися по зморшкуватому обличчю, але він усміх-

нувся і повів поглядом на стару грушу.

- Всевишній вислухав мою молитву, - мовив і взяв дитя на руки.

Наступними днями бавився із внучкою, водив садом і розказував, як колись-то іще хлопцем допомагав батькові садити деревця, які росли і постаріли разом із ним. Хоча урожай дають невеликий, не рубає їх. Не може. Болить душа за ними.

- Їх зрубає твій тато, - звернувся одного дня до дівчинки, яка мало що розуміла з його слів, але повторила «та-то».

Василь тис її до серця, вдивлявся у її кругленьке обличчя, сині очі під чорними густими віями, маленький кирпатенький носик, мов підфарбовані губки, а волосся - стигле стебло пшениці, яке кучеряями уквітчувало маленьку голівку.

- Ти - викопана мама, а твоя мама - викопана бабуся Анна, хай буде прощена, - мовив до малої і зронив непрошену сльозу.

Олеся дивилася на дідуся великими волошковими очима і маленькими пальчиками втерла прозору краплю.

Прогулювалися садом, бо оранка стала будівельною площадкою. І що там не було: і каміння, і цегла, і пісок... Одним словом, весь будівельний матеріал.

- Бачиш, золотце, твій татусь і твоя мама побудують нову гарну хату, - звернувся він до Олесі.

- Ха-ту, ха-ту, - мов ніжне ехо, прошебетала вона.

Сусіди дивувалися, як помолодшав вуйко Василь від того часу, як повернулися діти додому.

- Щастя і любов роблять людину молодшою, - відповідала їм Ніна.

І не зчувся Василь, як проминуло літо і одного дня разом із внучкою проводжав лелечий ключ, який відлітав у вирій. Олеся махала їм ручкою на прощання. Із нею на руках подався у свою стареньку домівку, яку колись збудував своїми мозолистими руками. Подався у своє гніздо.

І граємося, і вчимося!

Кінець зими!

1. Уважно розгляньте малюнок.
Яка пора року минула?

2. По чому видно, що настала весна?

3. Відомо, що діти з великою радістю ліпили взимку сніговика. Чому діти переживають?

4. Пригляньтесь, як змінився сніговик. Що з ним станеться далі?

5. Розмалуйте відповідними кольорами дітей, усміхнене весняне сонце, сніговика і воду, яка стікає з-під нього.

6. З яких місяців складається весна?

7. Уважно прочитайте вірш
В. Кочевського «Останній сніг».

Останній сніг

*Під розлогим дубом
Нам на втіху
Заховався від сонця
Клаптик снігу.*

*Як зима тікала,
Лісом бігла,
Загубилась в неї
Хустка біла.*

*І на білосніжній
Тій хустині
Пролісок розплющив
Очі сині.*

8. Що має на увазі автор вірша, кажучи, що зима загубила білу хустку? Білий клаптик снігу – це біла хустка? Чому?

9. Які весняні квіти з'являються першими, прославляючи весну?

10. Прочитайте ще раз вірш і зробіть за його змістом невеличкий малюнок.

Подав Іван Ребошанка

Василина ГОЛОВЧУК

Чарівна вербова дудка

Як я люблю весняні вечори! А головне, коли звучить такий чарівний спів вербової дудки, на якій так вміло знає не тільки грати, а й робити її вуйко Василь.

Як тільки запримітив його, що спускається на берег, я швидко вслід за ним, тому що знав, чому він подався туди.

Уважно слідкую за кожним його рухом. Як він вибирає вербу, як рубає гладенькі палички, протирає у своїх долонях, наче хоче зігріти їх, а потім такими лагідними і спритними рухами знімає кору, добре оглядає її і починає грати. І тепер починається все.

Як тільки полетіть перший звук, на тихій майже безлюдній вулиці враз починається метушня, наче несподівано до вулику бджіл забрався непроханий гість.

Із кожного подвір'я на вулицю вибігають старі, молоді, діти за ними, щоб послухати дударика-вуйка Василя та чарівні звуки його вербової дудки-тилинки.

І враз все навкруги завмирає і стає тихо-тихо, лише голос чарівної дудки

стелиться навкруги та тихенький шелест вітру поміж листям дерев, та шепіт Тиси.

Всі мовчки слухають, когось-то й ностальгія обійме, стареньких, які згадують, мабуть, свою молодість, а у декого і сльози покотяться по обличчю.

Ставалося так, що господині просто вистрибували із хати на вулицю, почувши тільки звук дудки, і забували про сковороду на плиті, звідки потім і нісся запах підгорілої їжі, а інші забували про господарство, стояли і слухали, слухали.

Деякі молоді жінки навіть не чули або не розрізняли плач своїх малих дітей, які засинали на лавці під тинном і лише опісля, як стихав спів, забирали їх звідти сонних.

Нараз затихає дудка і знову на вулиці метушня, майже як у мурашнику, лунають голоси господарів, які лише тепер здогадуються, що ще не закінчена вечірня робота по господарству, і все тільки через ту чарівну вербову дудку, яку тільки навесні можна почути від вуйка Василя.

Весняні прислів'я та прикмети

- ◆ Ранній приліт жайворонків – на теплу весну.
- ◆ Якщо з берези тече багато соку – літо буде дощове.
- ◆ Швидко сніг розтанув – буде мокре літо.
- ◆ Грім на початку квітня – буде тепле літо.
- ◆ Ластівки заходилися лаштувати гнізда – настало стійке тепло.

- ◆ Якщо весна була маловітряна, то літо буде сухе.
- ◆ Весною літає багато павутиння – на спекотне літо.
- ◆ Коли квітень з водою, то травень з травою
- ◆ Ластівка в квітні день починає, а соловей кінчає.
- ◆ Пізня весна дарує сухе погоже літо.

Загадки

Пташка пір'ячко шукала,
Щось під стріхою будувала.
Покладе туди яєчка.
Її хатка - це ..

(Гніздечко)

Хтось відкрив на небі душ,
Повно на землі калюж.
І на нас водиця л'ється.
Як це явище зветься?

(Шош)

Є у мене річ важлива:
Не страшні ні дощ, ні злива.
Її розкрию над собою,
І не замочить дощ водою!

(Парасолька)

На сметану, масло, сир
Нам воно згодиться.
І корисне, і смачне,
Тече, як водиця.
Колір в нього, наче сніг,
Пригощу їм вас усіх!

(Молоко)

Замість справжньої дитини
Є у кожної дівчини.
Її пестять, одягають,
Спати ввечорі вкладають.
І годують її смачно -
Дуже мамі вона вдячна!

(Ллячка)

(Початок на 3 сторінці)

– Тільки не відходь далеченько! – гукнув Богдан. – Дотримуйся увесь час стежки, а там зустрінємось!

– Так робитиму! – одгукнувся до нього Петрусь.

І пішли. Кожен по своїй дорозі, роззираючись пильно довкруг себе, нишпорячи за кожним деревом, зазираючи під кожен зустрінутий кущ.

Та не минуло багато часу, як несподівано до Петруся підбіг стривожений чимось Богдан, затулывши пальцями вуста. Тихо! Петрусь і сам наче стривожився. Стояв у незрозумілій тривозі і чекав, що скаже йому Богдан. Однак той мовчав, показуючи рукою в протилежний від них бік.

– Ходи, – ледь видихнув він і взяв Петруся за руку.

– Куди? – так само таємниче запитав Петрусь.

– Побачиш.

І вони, притишуючи голоси і кроки, стараючись не наступити на сухі гілки, подались туди.

– Гляди, стиха мовив Богдан, вказуюючи рукою, коли вони наблизилися до галявини.

– Косуля із козеням. Бачиш?

– Ага, – стиха одізвався Петрусь. – Я ще ніколи не бачив оленицю. Та ще й козеня.

– Ходімо. Не будемо їх турбувати. Козеня мале, ще не в силі.

– А грибів знайшов? – запитав Петрусь, заглянувши другові в очі.

– Ні, – і Богдан показав порожню корзину.

– Шкода. Я теж нічого не знайшов. Не біда, хоч кошулю побачили. Розповімо вдома.

– Авжеж, – мовив лагідно Богдан. – Грибів ми ще назбираємо. Пішли далі.

І друзі розійшлися, ні один з них не знаючи, які несподіванки піднесе їм ліс у цю грибну пору.

(Далі буде)

Микола КОРСЮК

ЩОСЬ КУДЛАТЕ, ВОЛОХАТЕ

Щось кудлате, волохате
Ходить в мене біля хати,
Та таке гнівне й пихате, -
Не дай бог роздратувати,
Бо біда вже коло хати, -
Нікого не хоче знати, -
І вблагати – не вблагати, -
Краще б вам вже не казати,
Хто б не йшов – не до вподоби,
Не знайдеш у нього згоди,
Все сердите аж до злоби,
Не допустить до господи.
Хата ж у нас дуже скромна,
Сказати би – вікопомна,
Тож чому тут лютувати,
Людей добрих не пускати?
А він тут у сесильний,
Лютий дуже й дуже пильний,
А мені (скажу вам тихо)
Не біда, а просто лихо, -
Тільки вийду на подвір'я, -
Кидається, мов на звіра,
Тож що мовить вже про ката? –
Закриті йому ворота!
А кіт наш, правда, – ледацю,
Його вмовити нізащо,
Полювать не полюбає,
Хай мишва собі гуляє,
Про це знає увесь світ, -
Цілий день чеше живіт,
Тож кудлате, волохате,
Не пуска його до хати,
А мені горе й біда
Сипляться, мов із горшка, -
Тільки сяду на поріг,
А воно вже коло ніг,
Хоч проси і сяк і так,
Не одіб'єшся ніяк,
Очиська затулені,
Вусища закручені,
Хвіст у нього, мов щогла,
Жодна буря не змогла б.
Тож додумалися, друзі,
Що це друг мій
Песик Фрузі.

Зроби своїми руками!

Веселі чоловічки

Такі веселі чоловічки – відмінна саморобка до Великодня. Для цього потрібні: непошкоджена яєчна шкаралупа від двох або трьох яєць, насіння крес-салату* або пророщена пшениця, фломастери, вата, підставка для яєць.

Як зробити:

1. Акуратно приберіть верхню частину шкаралупи, а на решті яєць кравими фломастерами намалюйте обличчя.

2. Вставте шкаралупки в підготовлені

підставки, покладіть всередину вату, потім засипте насіння і налийте стільки води, щоб вони стали вологими.

3. Поставте шкаралупки в тепле, добре освітлене місце. Через кілька днів насіння проросте і у чоловічків з'явиться довге або кучеряве волосся. Його можна підстригати, при доброму догляді воно виросте знову.

Зайченята

Такі зайченята з яєчної шкаралупи можуть бути одним з варіантів великодніх зайців. Їх можна подарувати, прикрасити ними святковий стіл або пасхальне дерево.

Для цього потрібні: ціла яєчна шкаралупа, кілька соломинок, пластилін, гуаш, пензлик, щільний аркуш білого паперу, ножиці, клей, шматочок нитки.

Як зробити:

1. Розташуйте шкаралупу вертикально отвором вниз.

2. Виріжте з паперу довгі заячі вуха, приклейте до верхньої частини виробу. Після чого злегка загнути кінчик одного з них.

3. Намалюйте фарбами мордочку зайця. Розріжте ножицями соломинку на декілька частин – це вуса, приклейте їх.

4. З білого пластиліну виліпіть лапки і прикріпіть до шкаралупи.

5. Складіть нитку у вигляді петлі і приклейте до верхньої частини виробу.

А можна зробити і невелику підставку з кольорового картону, як показано на малюнку.

Як зробити:

1. Виріжте із зеленого і жовтого картону два прямокутники шириною 9 см і довжиною 13 см.

2. Склейте з кожного по циліндру, змастивши краєчки клеєм.

3. Візьміть в руки жовтий циліндр, надріжте з одного боку через кожні 5 мм. За допомогою ножа або ножиць закрутіть смужки.

4. Нанесіть трохи клею на другу частину жовтого циліндру і надіньте його на зелений. Дайте висохнути клею і надіньте циліндри на яєчну шкаралупу

5. Із залишків жовтого картону виріжте два заячих вухка і приклейте їх до шкаралупи.

6. Фломастерами намалюйте мордочку зайця, з пластиліну виліпіть маленький носик і приліпіть до мордочки.

*крес-салат – по рум. cresson

Джерело: «Академія виробів»,
переклад з російської Людмили Дорощ

Сторінка народознавства

Великодня паска

Великдень вважається найбільшим днем у році, бо тоді, за віруваннями слов'ян, воскресає бог життя – Сонце, а весь світ возносить хвалу воскресінню, народженню любові, доброти, надії та радості життя. Наші предки вважали, що у цей день Господь відчиняє небо і через небесні ворота приносить у людські душі очисний вогонь.

До цього дня випікали коровай (сучасна паска), посипаний пшоном, що символізує народження і повноту життя. Обов'язковим атрибутом свята, що розповсюдився по усьому світу є писанка.

Звичай випікати паски також має дохристиянське походження. У Чистий четвер, коли закінчували писати писанки, розпочинали пекти баби – так здавна називали паски. Баба мала також назви коровай і калач (кулич).

Високий і пишний Великодній коровай мав стати запорукою кращого урожаю, більшого приплоду худоби, родovitості та плодючості.

Зазвичай випікали паски трьох видів:

- *жовта паска* – паска сонцю, саме її святити у церкві та споживали у Неділю;
- *біла паска* – паска душам померлих родичів, з нею ходили на кладовище на Проводи;
- *чорна паска* – господарям та родині, власне чорна паска це і є той самий житній хліб, який українці їли щодня.

Колись жінки дотримувалися особливої традиції при замісі тіста. У той час не смів ніхто прийти до хати, бо тісто могло не вдатися. Господиня молилася при замісі, і на замішаному тісті долонею робила знак хреста. Перед замісом мука повинна бути загриною біля печі, її два рази просівали. Господиня виби-

рала чисту сорочку і довго мила руки. Усе, що робила, робила з молитвою. Якщо паска вдавалася, то була гордість господині на все село. Верх паски перед випіканням прикрашали з тіста: наверх укладали хрест, як символ терпіння Христа, між раменами хреста укладали з тіста пташки-зозульки, як символ довголіття. Кругом укладали колоски, сформовані з тіста, як символ урожаю.

Дотримувалися тої особливої церемонії не тільки при замісі тіста, але також і під час випікання. Поки паска була в печі, нікому не можна було в хаті сісти, бо паска теж могла б сісти. Дуже перестерегали, щоб ніхто з чужих не прийшов до хати. Паски випікали тільки круглої форми: чим більша паска, тим дужче гордився сам господар.

Паска символізує життєву повноту, а можливо, і нагадує нам про стародавню Велику Богиню, адже однією з її назв є «баба». Як правило, пасок випікають кілька, різних розмірів, часом для кожного члена родини, і обов'язково одну велику – для всіх.

Соловейко

Слова Г. Бойка

Музика А. Філіпенка

Со - ло - вей - ко на - вес - ні, на - вес - ні, сип - ле піс - ні

го - лос - ні, го - лос - ні: тьох, тьох, тьох,

ті - у, ті - у, тьох! тьох, тьох, тьох, ті - у, ті - у, тьох!

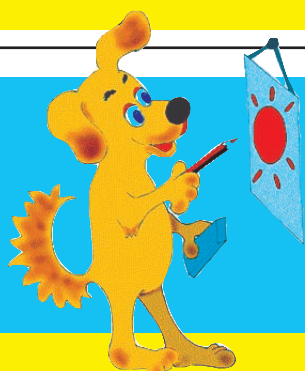
Соловейко навесні, навесні,
Сипле пісні голосні, голосні:
Тьох, тьох, тьох, тіу, тіу, тьох! (Двічі)

Соловейку, щєбєчи, щєбєчи,
Мєнє співам научи, научи!
Тьох, тьох, тьох, тіу, тіу, тьох! (Двічі)

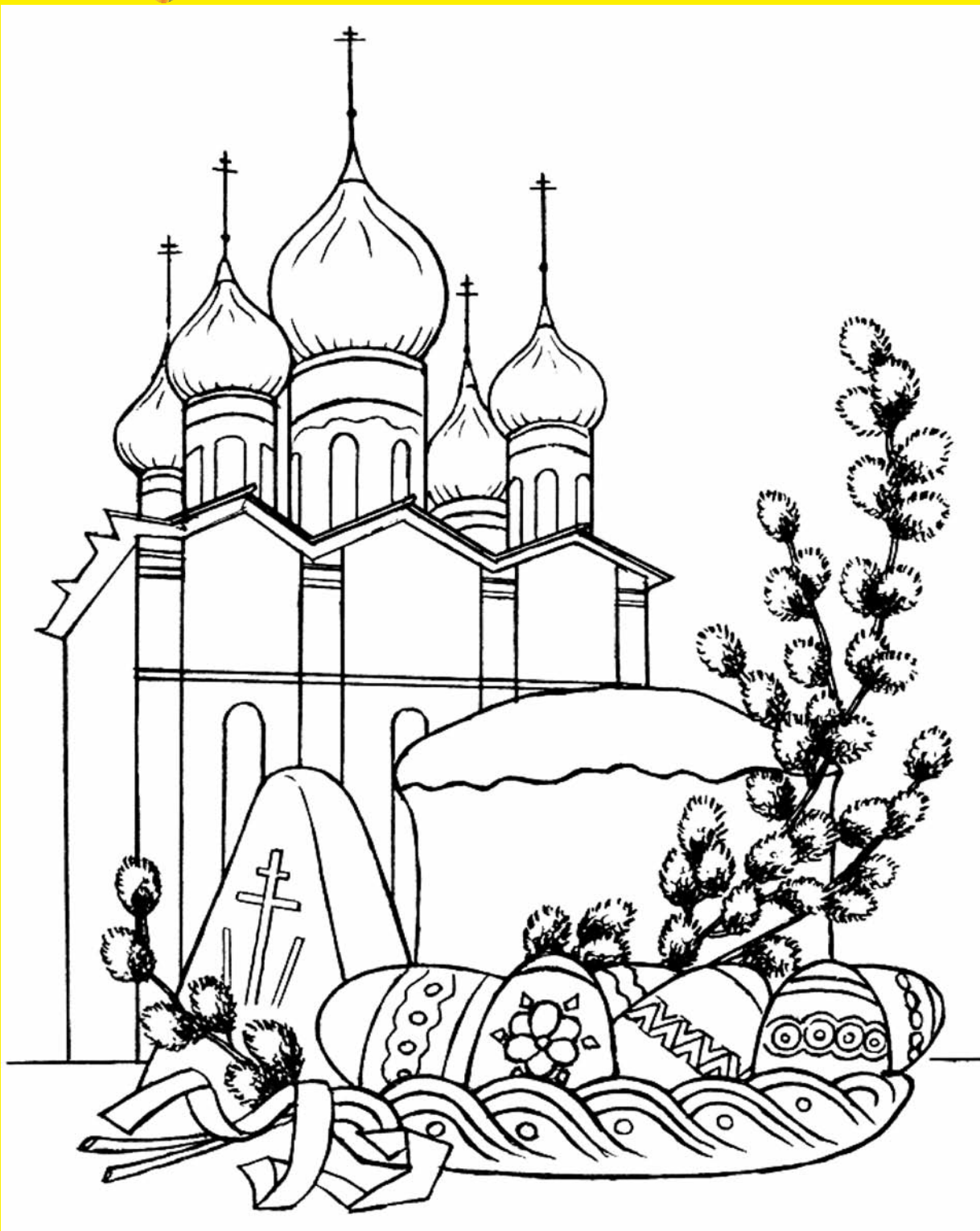
Заспівасєм ми удвох, ми удвох,
Починаєм тіу, тьох, тіу, тьох,
Тьох, тьох, тьох, тіу, тіу, тьох! (Двічі)

Розмалюй сторінку

Пограймося!

Українські народні ігри

«Ой, ягіл, ягілочко»

Всі беруться за руки, ідуть по колу і співають. В середину вибирають дівчинку, що руками показує те, про що вони співають.

*Ой, ягіл, ягілочко,
Ягілчина донька.
Устала ранесенько,
Умилась білесенько.
Панчошки покидала,
Головоньку розчесала.
Візьмися, дівко, в боки,
Покажи свої скоки.
Гнися, калинонько, гнися,
Дівчинонько, не журися.
З калинового цвіту
Вибирай собі квіту.
З калинового лугу
Вибирай собі другу,
З калинового плетю
Вибирай собі третю.
З калинового мосту,
Вибирай собі шосту,
З калинового лому,
Вибирай собі сьому.
З хрещатого барвінку,
Вибирай собі дівку.*

Вона вибирає нову дівчинку і гра починається знову.

Гра «Розлилися води»

Хід гри: Діти стають у коло, водять хорівод та співають пісню:

Розлилися води на три броди
Приспів

Гей! Діти-квіти, весна-красна,
зілля зелененьке.

Ку-ку, ку-ку, ку-ку, ку-ку.

Що в першому броді зозуленька кує.

Приспів

Гей! Діти-квіти, весна-красна,
зілля зелененьке.

Ку-ку, ку-ку, ку-ку, ку-ку.

Що в другому броді соловей щечече.

Приспів

Гей! Діти-квіти, весна-красна,
зілля зелененьке.

Тьох-тьох, тьох-тьох, тьох-тьох, тьох-тьох.

Що в третьому броді сопілонька грає.

Приспів

Гей! Діти-квіти, весна-красна,
зілля зелененьке.

Ду-ду, ду-ду, ду-ду, ду-ду.

Зозуленька кує, бо літечко чує.

Приспів

Гей! Діти-квіти, весна-красна,
зілля зелененьке.

Ку-ку, ку-ку, ку-ку, ку-ку.

Соловей щечече, садки розвиває.

Приспів

Гей! Діти-квіти, весна-красна,
зілля зелененьке.

Тьох-тьох, тьох-тьох, тьох-тьох, тьох-тьох.

Сопілонька грає, на грання скликає.

Приспів

Гей! Діти-квіти, весна-красна,
зілля зелененьке,

Ду-ду, ду-ду, ду-ду, ду-ду.

Пішавмося нашими дітьми!

Любі діти!

Ось і довгождана весна-красна прийшла. Розтали сніги, дзвінко потекли струмки, сади зарясніли підсніжниками, бриндушками, рястом. Задзвенів пташиний лункий спів, зазеленіли поля та густі діброви. А ось наближаються Великодні свята. Вербова неділя, Святе Воскресіння Христове.

Отож редакція «Дзвоника» бажає усім вам весняної радості, гарного настрою, міцного здоров'я. Хай щастить вам. І не забувайте про науку, шануйте батьків своїх, рідних і ростіть на добру славу всього українства.

Іванко Гербиль,
6 років, м. Клуж-Напока

Амадея Лібер-Ланкринжан,
1 рік

Гурт школярів «Буковинка» із с. Балківці